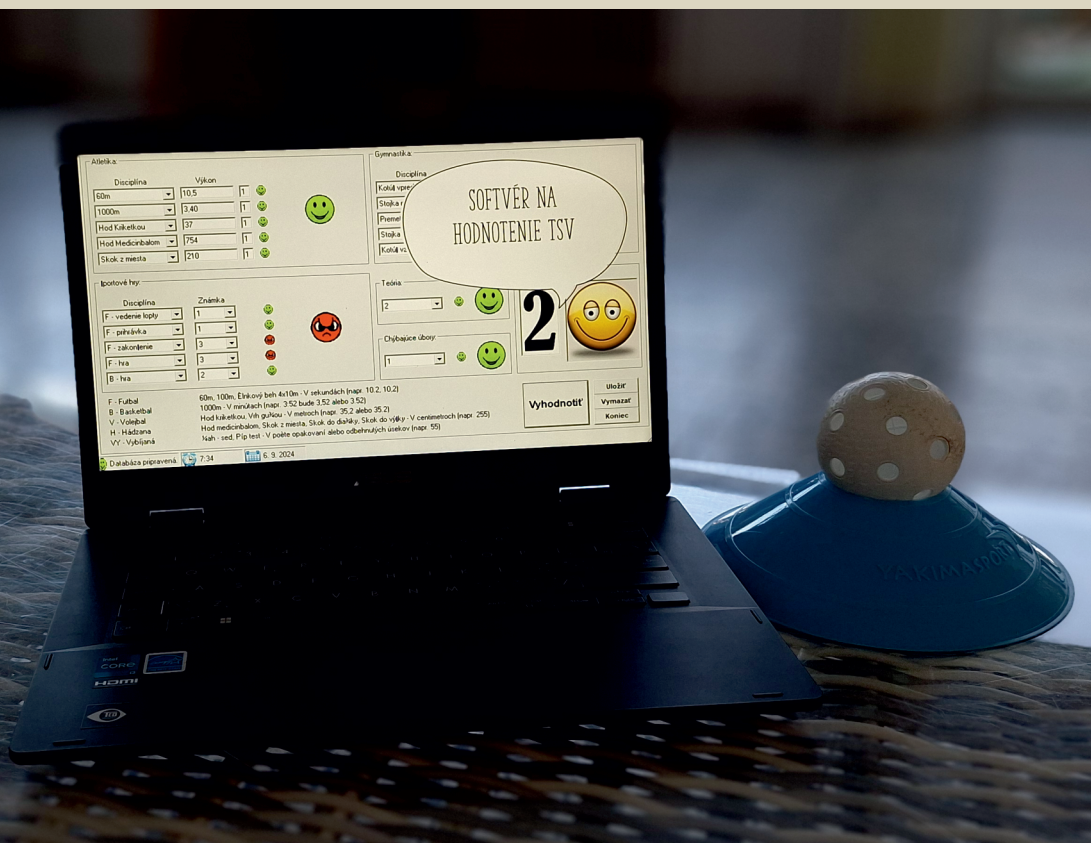

Ľubomír Reháč – Andrej Hubinák

Softvérové hodnotenie

a klasifikácia žiakov v telesnej a športovej výchove
v sekundárnom vzdelávaní

**Softvérové hodnotenie a klasifikácia žiakov
v telesnej a športovej výchove
v sekundárnom vzdelávaní**

**Softvérové hodnotenie a klasifikácia žiakov
v telesnej a športovej výchove
v sekundárnom vzdelávaní**

Ľubomír Rehák – Andrej Hubinák

Učebné texty

Ružomberok 2024

© **Mgr. Ľubomír Rehák** - Základná škola s materskou školou, Rudolfa Dilonga, Trstená
© **PaedDr. Andrej Hubinák, PhD.** - Pedagogická fakulta KU Ružomberok
© VERBUM – vydavateľstvo KU

Recenzenti:

Mgr. Ľuboslav Šiška, PhD. - Pedagogická fakulta KU Ružomberok
doc. PaedDr. Štefan Adamčák, PhD. - Fakulta telesnej výchovy, športu a zdravia,
Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica

Za obsahovú a jazykovú stránku zodpovedajú autori

Vydavateľstvo:

VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku

Hrabovská cesta 5512/1A, 034 01 Ružomberok

<http://ku.sk>, verbum@ku.sk

ISBN 978-80-561-1141-3

PREDSLOV

Učebné texty z dielne autorov majú za cieľ predstaviť širšej odbornej verejnosti, ako aj budúcim učiteľom telesnej a športovej výchovy, nami vytvorený softvér hodnotenia žiakov v predmete telesnej a športovej výchovy. Predstavuje praktický systém hodnotenia a klasifikácie tohto predmetu na druhom stupni ZŠ. Jeho využitie je však možné aj v systéme stredných škôl. Program hodnotenia nielen zefektívňuje administráciu, ale zároveň zvyšuje motiváciu a aktivitu samotných hodnotených žiakov na hodinách telesnej a športovej výchovy. Na základe nami uvedeného pedagogického akčného výskumu sa potvrdili pozitíva uvedeného softvéru. Pre výskum sme využili dotazníkovú metódu, ktorá nám komplexne zhrnula informácie potrebné ku prípadnému zlepšeniu systému hodnotenia a klasifikácie žiakov. Zároveň nám poskytuje dôkazy o pozitívnom dopade takéhoto spôsobu hodnotenia. Poslaním týchto učebných textov je sumarizovanie faktov a informácií z oblasti hodnotenia a klasifikácie žiakov na základnej škole. Zároveň zvýšiť možnosti vzdelávania v tejto oblasti. Pre prípravu začínajúceho pedagóga sú texty prínosné a z didaktického hľadiska prinášajú istú formu uľahčenie práce pedagóga telesnej a športovej výchovy z oblasti hodnotenia a klasifikácie telesnej a športovej výchovy. Taktiež veríme, že rozšíria obzory mnohým učiteľom telesnej a športovej výchovy venujúcim sa postgraduálnemu, alebo rozširujúcemu štúdiu.

Autori

V spomienke na spoluautora, ktorý sa nedožil publikovania týchto učebných textov.
Lubo odpočívaj v pokoji....

Lubomír Reháček *21.10.1981 – †22.10.2024 –
športovec, pedagóg, Základná škola
s materskou školou Rudolfa Dilonga Trstená

OBSAH

ÚVOD	7
1 HODNOTENIE	8
1.1 Hodnotenie a klasifikácia žiaka	8
1.2 Metódy a formy hodnotenia.....	12
2 HODNOTENIE TELESNEJ A ŠPORTOVEJ VÝCHOVY...16	
2.1 Kritéria hodnotenia	17
2.2 Nedostatky súčasného spôsobu hodnotenia	19
2.3 Návrh interaktívneho programu na hodnotenie telesnej a športovej výchovy	20
2.3.1 Popis softvéru	21
2.4 Softvérové možnosti hodnotenia	25
2.4.1 Hodnotenie – atletika.....	29
2.4.2 Hodnotenie – basketbal	31
2.4.3 Hodnotenie – futbal	32
2.4.4 Hodnotenie – hádzaná	33
2.4.5 Hodnotenie – volejbal.....	34
2.4.6 Hodnotenie – športová gymnastika	36
3 DISKUSIA A ODPORÚČANIA	40
3.1 Systém hodnotenia na modelovej škole ZŠ R. Dilonga v Trstenej.....	41
ZÁVER.....	47
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	49
ZOZNAM OBRÁZKOV A GRAFOV.....	53
ZOZNAM PRÍLOH	54

ÚVOD

Hodnotenie a klasifikácia žiakov sekundárneho vzdelávania so zameraním na predmet telesná a športová výchova je prítomné v každej komunikácii učiteľa so žiakom. Učiteľ na výkon žiaka (odpoveď, správanie, fyzický výkon) reaguje – komentuje ho, pochváli, kritizuje, žiada doplnenie a pod. Výsledok hodnotenia sa potom pretransformuje predovšetkým do známky. Každá známka je založená na hodnotení. Znamka je označenie, ktoré vyjadruje hodnotenie konkrétneho jednotlivého alebo globálneho výsledku.

Žiakovi hodnotenie odpovedá na otázky: Aký som?, Ako si počínam?, Je so mnou učiteľ spokojný? Hodnotenie slúži žiakovi aj na sebaopoznanie a sebauvedomovanie, čo je významný faktor utvárania jeho osobnosti.

Cieľom učebných textov je predstaviť učiteľom telesnej a športovej výchovy (ďalej len TŠV) v sekundárnom vzdelávaní nový (nami vyvinutý i vytvorený) softvér hodnotenia žiakov, ktorý má za úlohu zvýšiť motiváciu a následne aj aktivitu žiakov na daných hodinách a zjednodušiť a urýchliť pedagogovi administráciu takéhoto hodnotenia.

1 HODNOTENIE

Škola je inštitúcia, ktorá pripravuje žiakov na život. Všetky činnosti, ktoré absolvujú, ich systematicky pripravujú na budúce povolanie. Veľmi dôležité je tu postavenie učiteľa, ktorý riadi celý pedagogický proces a snaží sa žiakov usmerňovať pri ich vzdelávaní.

„Zo všetkých činností, ktoré sa odohrávajú v škole, verejnosť najviac zaujíma práve kontrola vyučovacieho procesu: hodnotenie a klasifikácia žiakov“ (Turek, 2010, s. 333).

Je to veľmi citlivá činnosť, ktorá môže žiakov motivovať k práci, no pokiaľ nie je robená odborne, môže pôsobiť aj opačne. Hodnotenie sa vzťahuje ku každej aktivite, ktorú žiak vykonáva a dáva mu informácie o tom, ako napreduje. Je to obraz o jeho práci a schopnostiach. Žiaci aj rodičia mu pripisujú veľký význam.

Hodnotiť športový výkon na hodinách telesnej a športovej výchovy bolo vždy veľmi náročnou a citlivou úlohou pre každého učiteľa, najmä preto, že nie každý žiak má potrebné pohybové nadanie. Predstavuje to problém aj v dnešnej dobe, keď veľa detí a mladých ľudí uprednostňuje informačné technológie pred športovaním.

Hodnotenie v školskej telesnej výchove predstavuje proces neustáleho poznávania posudzovania žiaka. Je založené na kontrole, evidencii a hodnotení úrovne rozvoja osobnosti, učebnej činnosti v telesnej výchove, aktivity a správania sa žiaka, na základe ktorých sa prijímajú závery a rozhodnutia ohľadom jeho ďalšieho učenia, telesného, pohybového, intelektuálneho, psychického a sociálneho rozvoja. Na základe uvedeného sa žiaci zatrieďujú do kvalitatívne rozdielnych skupín, čiže sa klasifikujú (Antala, 2001).

1.1 Hodnotenie a klasifikácia žiaka

Pre každého žiaka i učiteľa je dôležitou súčasťou vyučovania hodnotenie. Hodnotením a klasifikáciou sa u nás a v zahraničí venujú viacerí autori napr.: Antala a kol. (2001), Antala a kol. (2014), Bennet (2011), Florez (2013), Starý et al. (2016), Slavík (1999), William (2011).

Pre učiteľa telesnej výchovy je hodnotenie veľmi náročné, lebo výkony žiakov často nezodpovedajú štandardom. Žiak je tak z negatívneho výkonu mnohokrát frustrovaný, stráca motiváciu i chuť vyvíjať ďalšiu

aktivitu na hodinách telesnej výchovy, lebo nevidí žiadne napredovanie vo svojom individuálnom rozvoji v športovej oblasti. To môže často viesť až ku odporu voči akejkolvek športovej činnosti nielen v škole ale i v celom jeho živote. Preto je dôležité, aby si človek už v škole vytvoril kladný vzťah k zdravému pohybu, resp. ku športu. Som presvedčený o tom, že ku dosiahnutiu tohto cieľa je potrebné i správne hodnotenie. Inovačným prístupom sa venujú autori napr.: Kršjaková – Roučková (2013), Popluhárová, Dragulová, Komanová (2022)

Hodnotenie je podľa Ivana Tureka (2010, s.334) „pripisovanie hodnoty (prejavenie názoru, postoja) tým, kto hodnotí – subjektom hodnotenia (učiteľom), tomu, koho alebo čo subjekt hodnotí – objektu hodnotenia (žiakovi, jeho výkonu). Podstatou hodnotenia je porovnanie výsledkov činnosti (vedomostí, zručností, postojov atď.) žiaka zistených preverovaním (skúšaním) s určenými požiadavkami, vzormi, normami alebo so sebou samým.“ Hodnotenie žiakov vyjadrujeme zväčša známku v škále od 1 (najlepší výkon) až po 5 (najhorší, resp. nevyhovujúci výkon). V pedagogickej praxi hovoríme o klasifikácii alebo známkovaní žiaka. Viac o pridelení klasifikačného stupňa – známky uvádzame v kap. 2.1 Kritériá hodnotenia.

Význam hodnotenia

Ako uvádza vo svojej publikácii Antala (2021): školské hodnotenie má významný vplyv na citovú stránku osobnosti žiaka. Ovplyvňuje jeho výkon, správanie a vytváranie vzťahu medzi učiteľom a žiakom. Taktiež zohráva kľúčovú úlohu pri vytváraní pracovnej atmosféry v rámci vyučovacieho procesu. Hodnotenie má preto v živote žiaka nezastupiteľné miesto. Okrem tradičných funkcií hodnotenia (spoločenská, didaktická, výchovná, diagnostická, regulačná, prognostická, informačná) plní hodnotenie aj ďalšie významné úlohy, ako sú motivačná, aktivizačná, emocionalizačná a socializačná funkcia.

Antala (2021) ďalej hovorí o funkciách. Motivačná a aktivizačná funkcia hodnotenia v telesnej a športovej výchove sa zakladá najmä na poznávaní motivačných procesov. Učiteľovi to umožňuje pochopiť, prečo je žiak aktívny určitým spôsobom, aké sú jeho motivačné orientácie a ako tieto orientácie môže ovplyvniť výchovou a vzdelávaním. Učiteľ môže tiež prispôsobiť systém výchovných podnetov a stimulov tak, aby sa zvýšila účinnosť a efektívnosť výchovno-vzdelávacieho procesu. Všetky formy, druhy a varianty školského hodnotenia môžu fungovať ako vonkajšie podnety a stimuly. Základom motivácie žiaka sú jeho potreby. Okrem biologických (primárnych) potrieb má každý žiak aj sekundárne, teda sociogénne potreby. Z týchto sociogénnych potrieb má hodnotenie najväčší vplyv na motiváciu žiaka najmä cez potrebu uznania a ocenenia, prípadne cez potrebu seberealizácie a uplatnenia sa. Ak sú tieto potreby uspokojované počas vyučovania, vytvára sa pozitívna motivácia, ktorá prispieva k duševnému vývinu, osobnostnému rastu a aktivizácii žiaka na hodinách telesnej výchovy aj mimo nich. Naopak, ak sú tieto potreby neuspokojené alebo potláčané, vedie to k negatívnej motivácii, strate istoty, úzkosti, strachu a ďalším psychickým problémom, nezájmu o vyučovanie, cvičenie až k postupnej averzii voči telesnej a športovej výchove.

Druhy hodnotenia

V procese vyučovania telesnej a športovej výchovy na školách sa stretávame s viacerými druhmi hodnotenia. Podľa Antalu (2021) sa delia nasledovne:

Z hľadiska časovej následnosti:

- a. normatívne hodnotenie
- b. kriteriálne hodnotenie
- c. individualizované hodnotenie

Z hľadiska predmetu porovnávania:

- a. vstupné hodnotenie
- b. priebežné hodnotenie
- c. záverečné hodnotenie

Z hľadiska úplnosti:

- a. čiastkové hodnotenie
- b. súhrnné hodnotenie

Z hľadiska priameho kontaktu so žiakom:

- a. priame hodnotenie
- b. on-line hodnotenie

Hodnotenie z hľadiska subjektov hodnotenia

Antala (2021) rozlišuje hodnotenie podľa subjektu, teda kto hodnotí:

Externé hodnotenie - inštitucionálne hodnotenie subjektami, ktoré sa priamo nezúčastňujú pedagogického procesu, ale môžu ho ovplyvňovať: *vedenie školy, zástupcovia vyšších školských orgánov, rodičia detí, ostatní učitelia,*

Interné hodnotenie – hodnotenie tými, ktorí sa zúčastňujú priamo vyučovacieho procesu v telesnej a športovej výchove:

Učiteľ telesnej a športovej výchovy - schopnosť učiteľa citlivo, objektívne a spravodlivo hodnotiť svojich žiakov patrí k dôležitým odborným schopnostiam učiteľa. Závisí od nej celková atmosféra na vyučovaní, pracovná klíma, v ktorej vyučovací proces prebieha, učebné výkony a správanie žiakov, ale aj vzťah medzi učiteľom a žiakmi.

Vzájomné hodnotenie - hodnotenie žiakmi navzájom, umožňuje zapájať do hodnotiaceho procesu ostatných žiakov a tým na nich prenášať spoluzodpovednosť za riadenie vyučovacieho procesu.

Sebahodnotenie - v nových podmienkach je zrejmé, že v procese vyučovania telesnej výchovy je mimoriadne dôležité utvárať hodnotiacu aktivitu žiaka, čo vedie k zmene motivácie žiaka a jeho prístupu k vyučovaniu. Poznávanie seba samého, svojich telesných, pohybových, psychických predpokladov, možností, síl a schopností, uvedomenie si motívov a cieľov činnosti, svojho vzťahu k prostrediu a okoliu je dôležitým aktivizačným prostriedkom.

Hodnotenie dnes už nie je len výlučnou činnosťou učiteľa telesnej a športovej výchovy, ale aj činnosťou žiaka, ktorý tým participuje na riadení vyučovacieho procesu. Umožňuje mu to vnútorne sa stotožniť s priebehom a výsledkami celého hodnotiaceho procesu.

1.2 Metódy a formy hodnotenia

Metódy a formy skúšania, resp. preverovania žiakov klasifikujeme z viacerých hľadísk. Podľa spôsobu vyjadrovania sa žiakov počas skúšania poznáme skúšanie ústne, písomné a praktické. Podľa počtu súčasne skúšaných žiakov rozlišujeme skúšanie individuálne (1 žiak), skupinové (3 – 5 žiakov) a frontálne (hromadné skúšanie), kedy učiteľ skúša všetkých žiakov triedy.

Hodnotenie žiaka je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, ktorá má informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu. Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo a má právo dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia. Vieme, že podstatou hodnotenia je porovnávanie. Tento fakt je potrebné si uvedomiť i v predmete telesná a športová výchova podobne ako Turek (2010, s. 336-337), ktorý uvádza aj na tieto druhy a formy hodnotenia:

1. tzv. NR hodnotenie
 - ide o rozlišujúce hodnotenie (= hodnotenie relatívneho výkonu), t. j. výkon žiaka je porovnávaný s výkonom iných žiakov;
2. tzv. CR hodnotenie
 - je to hodnotenie overujúce, teda žiak je porovnávaný s určitou vopred stanovenou normou;
3. individuálne hodnotenie
 - žiak je porovnávaný s úrovňou vlastných možností a schopností, alebo so sebou samým v čase (predchádzajúci a súčasný výkon žiaka); tu vidieť osobnostný rast žiaka v danej oblasti.

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou, slovným hodnotením alebo kombináciou klasifikácie a slovného hodnotenia. Klasifikácia je jednou z foriem hodnotenia, ktorej výsledky sa vyjadrujú určenými piatimi stupňami.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje aj formatívne a sumatívne hodnotenie. Cieľom formatívneho hodnotenia je spätná väzba, diagnostikovanie nedostatkov žiaka a ich príčin vo vyučovacom procese s cieľom odstrániť ich a zefektívniť činnosť žiaka. Určenie výsledkov úrovne vedomostí, zručností a postojov žiaka je cieľom sumatívneho hodnotenia, ktoré je často spojené s klasifikáciou.

Podľa toho, kto vykonáva hodnotenie, rozlišujeme hodnotenie interné a externé. Ak hodnotí učiteľ, ide o interné hodnotenie. O externom hodnotení hovoríme vtedy, ak hodnotí niekto cudzí, napr. učiteľ z inej školy, inšpektor a pod.

Pri hodnotení ide v podstate o zisťovanie výsledkov vyučovacieho procesu. Hodnotenie by malo podľa Tureka (2010, s. 335) spĺňať tieto funkcie:

- kontrolnú (diagnostickú) – určenie miery vedomostí, zručností a návykov žiakov, rozpoznanie ich schopností, postojov, hodnotovej orientácie, zistenie predností a nedostatkov;
- prognostickú – určenie perspektívy žiakov, možností ich ďalšieho vývoja, čím sa môžu stať a za akých predpokladov;
- motivačnú – udržiavanie a zvyšovanie študijnej aktivity žiakov;

- výchovnú – formovanie pozitívnych vlastností a postojov (napr. čestnosť, samostatnosť, pracovitosť) a odstraňovanie negatívnych vlastností;
- informačnú – dokumentácia výsledkov vyučovacieho procesu a ich oznámenie rodičom;
- rozvíjajúcu – rozvoj schopnosti sebakontroly a sebahodnotenia žiakov;
- spätnoväzbovú – získavanie informácií o úspešnosti vyučovacieho procesu žiakmi (vnútorná spätná väzba) i učiteľom (vonkajšia spätná väzba) na reguláciu ďalšieho postupu tak, aby sa efektívne dosiahli ciele vyučovacieho procesu.

Antala (2021) charakterizuje základné metódy a prostriedky hodnotenia žiakov ako:

a. **Metódy získavania údajov**

meranie - Zisťuje sa ním úroveň rozvoja určitých stránok osobnosti žiaka ktoré sa menia vplyvom vyučovacieho procesu. Jednotky, ktorými sa meria sa zvyčajne konštruujú z časových, priestorových a hmotných veličín. Najčastejším merným prostriedkom sú testy, najmä motorické, funkčné a vedomostné,

odborné posudzovanie - uplatňuje sa všade tam, kde sa nedá použiť meranie, alebo kde treba výkony vyhodnotiť kvalitatívne napr. pri posudzovaní estetickej, obsahovej, technickej stránky pohybov. Používa sa aj na hodnotenie presnosti pohybu, jeho istoty a obtiažnosti vykonania, rytmickosti, gradácie a pod. Je podkladom pre korekciu chýb a zdokonaľovanie pohybovej činnosti. Na zobjektívnenie odborného posudzovania sa používajú rôzne druhy stupníc a posudzovacích škál,

opytovacie metódy - rozhovor, dotazník, anketa a pod. slúžia na zisťovanie vzťahov, postojov, záujmov v procese vyučovania a učenia,

b. **Metódy vyhodnocovania údajov**

matematicko-štatistické metódy – pomocou nich sa určujú základné štatistické charakteristiky (aritmetický priemer smerodajná odchýlka a pod.) a používajú sa na zisťovanie štatistickej závislosti (chi- kvadrát test korelačný koeficient a pod.) a štatistickej významnosti rozdielov (t-test, Willcoxonov test a pod.),

Základné logické postupy - umožňujú zo získaných údajov vyvodzovať správne závery a rozhodnutia. Patria sem analýza syntéza, indukcia, dedukcia, porovnávanie, zovšeobecňovanie a pod.,

2 HODNOTENIE TELESNEJ A ŠPORTOVEJ VÝCHOVY

V súčasnosti sa na hodinách telesnej a športovej výchovy vyskytuje jeden veľký problém, ktorým je negatívny prístup žiakov k tomuto predmetu. Medzi žiakmi nájdeme typy, ktoré sa na hodiny tešia, no je to najmä preto, že si chcú zahrať futbal, či inú športovú, kolektívnu hru. Ak sa na hodinách nerobí niečo podľa ich predstáv, už ich to nezaujíma. Ďalšia skupina žiakov má snahu vyhýbať sa hodinám. Urobia všetko preto, aby si u lekára vybavili potvrdenia, že sú od hodín oslobodení a nemusia cvičiť. Iba malé percento žiakov má snahu svedomito pracovať na každej hodine. Sú to najmä aktívne športujúci jedinci, ktorí sú vzorom pre svojich spolužiakov.

Problémom je aj prístup veľkej časti rodičov. Kvôli pracovným povinnostiam (majú 2-3 zamestnania, aby uživili rodinu) nemajú čas na svoje deti. Rodičia často nie sú doma, a aj keby chceli, nemôžu reálne (fyzicky) kontrolovať svoje dieťa. Riešia to najmä tak, že im dovoľia čokoľvek, len aby nenarušili ich pohodlie. Napr. posadia pred počítač, či televízor a rozmaznávajú ich tým, že im splnia takmer každé želanie, len aby mali od nich pokoj.

Takýto životný štýl ich nenúti hýbať sa a žijú veľmi pohodlne. Deti často trpia nadváhou a keď sa v škole pri športovaní objaví nejaký problém, rodič zájde za lekárom a vybaví mu oslobodenie od hodín telesnej a športovej výchovy.

Klasifikácia žiaka na telesnej a športovej výchove je preto veľmi náročná. Treba zohľadniť nielen výkon žiaka, ale citlivo hodnotiť i jeho prístup, snahu, osobný rozvoj...

Kontrolná činnosť je popri činnosti plánovacej a riadiacej mimoriadne aktuálnou, závažnou a citlivou súčasťou riadenia vyučovacieho procesu. Uskutočňuje sa rôznymi prostriedkami a metódami. Podľa vzdelávacích štandardov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov (Mikuš, 2004, s. 4), poznáme nasledovné metódy:

- meranie pohybovej výkonnosti - testovanie (napr. na hodnotenie všeobecnej pohybovej výkonnosti pri basketbale, futbale, volejbale či iných športoch);
- vedomostný test;

- odborné posudzovanie na hodnotenie techniky vykonávania stanovených pohybových činností, napr. v atletike, gymnastike, športových hrách a pod.

2.1 Kritéria hodnotenia

Kritériom hodnotenia rozumieme pridelenie klasifikačného stupňa zručnostiam a schopnostiam, ktoré žiak dosiahol v priebehu vyučovacieho procesu. Podľa metodických pokynov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (2011, s. 3-4) na hodnotenie žiakov základných škôl rozlišujeme päť klasifikačných stupňov:

- **Výborný (1)**

Žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich pohotovo využívať pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí. Jeho ústny aj písomný prejav je správny, výstižný. Grafický prejav je estetický. Výsledky jeho činností sú kvalitné až originálne.

V telesnej a športovej výchove je to žiak, ktorý dokáže splniť všetky pohybové úlohy. Všetky činnosti vykonáva technicky správne, orientuje sa v priestore a má správne držanie tela. Dokáže pochopiť pravidlá jednotlivých športových disciplín a tieto aj pri športovaní bez väčších ťažkostí využívať. Uvedomuje si zmysel fair – play, pomáha slabším a všetko čo sa naučil využíva na skvalitnenie životného štýlu.

- **Chválitebný (2)**

Žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich pohotovo využívať. Má osvojené kľúčové kompetencie, ktoré tvorivo aplikuje pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach. Uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí samostatne a kreatívne alebo s menšími podnetmi učiteľa. Jeho ústny aj písomný prejav má občas nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Grafický prejav

je prevažne estetický. Výsledky jeho činností sú kvalitné, bez väčších nedostatkov.

Predpísané pohybové úlohy žiak zvláda s jemnými nedostatkami, ktoré sa snaží vylepšovať. Pri kolektívnych hrách spolupracuje z druhými, pravidlá porušuje iba zriedka. Je ochotný na seba pracovať a odstraňovať nedostatky.

- **Dobry (3)**

Žiak má v celistvosti a úplnosti osvojené poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a pri ich využívaní má nepodstatné medzery. Má osvojené kľúčové kompetencie, ktoré využíva pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach s menšími nedostatkami. Na podnet učiteľa uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí. Podstatnejšie nepresnosti dokáže s učiteľovou pomocou opraviť. V ústnom a písomnom prejave má častejšie nedostatky v správnosti, presnosti, výstižnosti. Grafický prejav je menej estetický. Výsledky jeho činností sú menej kvalitné.

Pri vykonávaní pohybových úloh sa prejavujú väčšie technické nedostatky. Pri hre je málo pohotový, má problémy s dodržiavaním pravidiel a spoluprácou kolektívu. Vedomosti dokáže využívať iba s pomocou a usmerňovaním učiteľa. Často má ľahostajný postoj k hodinám telesnej výchovy.

- **Dostatočný (4)**

Žiak má závažné medzery v celistvosti a úplnosti osvojenia poznatkov a zákonitostí podľa učebných osnov ako aj v ich využívaní. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú podstatné chyby. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov a hodnotení javov. Jeho ústny aj písomný prejav má často v správnosti, presnosti a výstižnosti vážne nedostatky. V kvalite výsledkov jeho činností sa prejavujú omyly, grafický prejav je málo estetický. Vážne nedostatky dokáže žiak s pomocou učiteľa opraviť.

Žiak má záporný postoj k vyučovaniu telesnej výchovy, z čoho vyplýva nezáujem o športovanie. Pri hre má veľké problémy

s dodržiavaním pravidiel, orientácia v priestore je slabá. Pohybové úlohy zvláda iba s veľkou pomocou učiteľa. Má nevhodné správanie, narúša hodiny a nie je ochotný spolupracovať.

- **Nedostatočný (5)**

Žiak si neosvojil vedomosti a zákonitosti požadované učebnými osnovami, má v nich závažné medzery, preto ich nedokáže využívať. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú značné chyby. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, hodnotení javov, nevie svoje vedomosti uplatniť ani na podnet učiteľa. Jeho ústny a písomný prejav je nesprávny, nepresný. Kvalita výsledkov jeho činností a grafický prejav sú na nízkej úrovni. Vážne nedostatky nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa.

Žiak má veľké problémy s vykonávaním jednotlivých pohybových úloh, prípadne sa do nich vôbec nezapája. Nie je schopný pracovať ani pod dozorom a s pomocou učiteľa. Pravidlá pri hre neovláda, z čoho vyplýva aj to, že sa do nej nemôže plnohodnotne zapájať. Nie je ochotný spolupracovať s učiteľom, nenosí si predpísaný úbor a jeho vzťah k telesnej výchove je negatívny.

Na hodinách Telesnej a športovej výchovy sa hodnotí podľa platných noriem, ktoré vydalo MŠVaV SR (Mikuš, 2004)

2.2 Nedostatky súčasného spôsobu hodnotenia

Problematika skúšania a následného hodnotenia žiakov bola a je zdrojom väčšiny sporov, nedorozumení ba i konfliktov, ku ktorým dochádza nielen medzi učiteľom a žiakom, ale aj medzi učiteľom a rodičom, príp. i medzi učiteľom a jeho nadriadeným. Príčinu deficitu v klasifikácii vidíme v tom, že často meriame iba momentálny výkon žiaka. Ale žiacky výkon nie je stály. Kde sú teda nedostatky hodnotenia a v čom spočívajú jeho príčiny? Vidíme, že otázka hodnotenia a klasifikácie žiaka je žiaduca a stále aktuálna.

Uvádzame niektoré nedostatky hodnotenia a jeho príčiny (Turek, 2010, s. 339):

- subjektivita hodnotenia žiakov – rôzni učitelia hodnotia rovnaký výkon žiaka rôzne;
- na našich základných školách prevažuje NR hodnotenie (viac kap. 1.2);
- zisťuje sa iba momentálna úroveň vedomostí, zručností a postojov žiaka; nehodnotí sa rozvoj týchto kompetencií;
- preferuje sa pamäťové učenie;
- žiak je pasívny objekt skúšania;
- žiak nemá dostatočnú spätnú väzbu – informáciu o tom, v čom a ako sa zlepšiť, často nevidí cestu k náprave;
- učiteľ by nemal hodnotiť iba výsledok procesu učenia sa, ale aj vlastný proces učenia sa
- a iné.

Myslíme si, že niektoré nedostatky skúšania a hodnotenia žiakov sa dajú odstrániť, alebo aspoň zredukovať. Efektívnosť skúšania a hodnotenia možno ovplyvniť i správnym výberom metód a foriem s prihliadnutím na individuálne osobitosti každého žiaka.

2.3 Návrh interaktívneho programu na hodnotenie telesnej a športovej výchovy

Snaha žiakov vyhýbať sa hodinám telesnej a športovej výchovy je v dnešnej dobe zastrašujúca, ba až alarmujúca. A preto sme začali vyvíjať koncepciu hodnotenia zameranú na spätnú väzbu a pozitívnu motiváciu, kde každý jednotlivec bude mať prístup k informáciám o svojom telovýchovnom postupe v priebehu školského roka. Systém by mal byť akýmsi hnacím motorom, ktorý bude nútiť každého žiaka na seba pracovať. Je navrhnutý tak, aby žiaci sami vyvíjali aktivitu, aby sa snažili absolvovať všetko, čo majú predpísané. A ak náhodou niečo vynechajú, je v ich vlastnom záujme, aby si to nahradili. Akákoľvek absencia im môže zhoršiť polročné, či koncoročné hodnotenie a preto sa musia snažiť chodiť na hodiny a aktívne zapájať do všetkých činností.

Úvodné a záverečné testy poskytujú obraz o aktuálnom stave na začiatku školského roka, či pokroku v jeho závere, ktorý sa dá v prípade snahy dosiahnuť. Aj preto je dôležité mať prehľad o všetkých týchto informáciách, aby ich to smerovalo k neustálej práci na sebe a zdokonaľovaní svojich pohybových schopností.

2.3.1 Popis softvéru

Softvér a systém hodnotenia bol vyvinutý tak, aby aj menej pohybovo nadaní žiaci mohli byť klasifikovaní tou najlepšou známkom. Jeho predchodcom bola nasledujúca tabuľka (obr.1):

Meno a priezvisko:					Trieda:	
Atletika						
Beh – 60m						Poznámky
Beh – 1000m						
Skok do diaľky						
Vrh guľou						
Skok do výšky						
Gymnastika						
Kotúľ vpred						Správanie
Kotúľ vzad						
Stojka na hlave						
Premet bokom						
Preskok cez kozu roz.						
Športové hry						
B – vedenie lopty						Aktivita

B – zakončenie							
B – prihrávky							
B – dvojtakt							
B - hra							
Teória							
Úbory							

Tabuľka 1 Tabuľka hodnotenia

Úlohou každého žiaka bolo splniť limity v piatich sekciách (atletika, gymnastika, športové hry, teória, úbory). Ak sa im to podarilo, krížikom si mohli vyplniť červené políčka v tabuľke. Ak bolo vyplnených všetkých päť častí, na vysvedčení žiak dostal známku výborný. Ak ich vyplnil iba štyri, učiteľ ho ohodnotil známkou chválitebný, atď.

V tabuľke sú aj políčka so správaním a aktivitou. Tu si vyučujúci zaznamenal tzv. *plusky* (+) a *mínusky* (-). Za každé tri plusky sa známka za slabšie výkony zlepšuje o jeden stupeň. Naopak za každé tri mínusky sa o jeden stupeň známka zhoršuje. Plusové a mínusové body učiteľ prideluje podľa tabuľky na obr. 2, prípadne si sám určí, za čo bude žiakov odmeňovať, alebo penalizovať.

Bonusové body	
Plusky	Prezentácie, referáty, pomoc učiteľovi a spolužiakom, opakovanie výkonov aj napriek neúspechu – snaha, reprezentácia školy ...
Mínusky	Nevhodné správanie na hodine, urážanie spolužiakov, nechota cvičiť, podceňovanie spolužiakov, neférové správanie pri hre, podvádžanie, klamstvá ...

Tabuľka 2 Bonusové body

Pri tomto systéme každý žiak spolu s prefotenou tabuľkou dostal aj kritéria hodnotenia jednotlivých testov, atletických či gymnastických disciplín, ktoré sú popísané v nasledujúcej kapitole. Veľkou nevýhodou však bolo, že žiaci tieto kritériá aj s tabuľkou často stratili a aj napriek snahe učiteľa nemali prehľad o svojej výkonnosti na hodinách telesnej a športovej výchovy. Preto sme pristúpili k vytvoreniu počítačového softvéru, ku ktorému by mali žiaci prístup v priebehu celého školského roka. Ten by im vyhodnocoval ich výkony a neustále poskytoval informácie o svojej telesnej zdatnosti.

Fungovanie softvéru je veľmi podobné predchádzajúcej tabuľke. Na rozdiel od nej však žiak nemusí vyplňať žiadne políčka, pretože to program urobí za neho. Ak má limit splnený, program automaticky jeho výkon ohodnotí známku výborný, alebo chválitebný, rozsvieti sa pri políčku danej disciplíny zelený smajlík. Ak je limit nesplnený, známky dobrý, dostatočný, prípadne nedostatočný, smajlík svieti červenou farbou a žiak vie, že musí urobiť niečo navyše, aby túto stratu dobehol. Takto sa postupne krok za krokom, jednu disciplínu za druhou dostane k výslednej polročnej, či koncoročnej známke.

Do hodnotenia sa započítava aj teória, ktorá sa týka hlavne pravidiel jednotlivých športových hier, atletických a gymnastických disciplín. Zahŕňa však aj hlavné myšlienky olympizmu, fair – play, histórie športu a osobnosti domácej a zahraničnej športovej scény.

Poslednou kolónkou je hodnotenie nosenia športového úboru, nakoľko aj to je v súčasnosti veľký problém vo vyučovaní telesnej a športovej výchovy. Ak si niekto zabudne predpísané športové oblečenie jedenkrát, alebo dvakrát, smajlík stále svieti zelenou farbou. Ak sa však úbor zabudne trikrát a viac, smajlík svieti červenou farbou a v tomto prípade už nie je možné ani pomocou bonusových bodov dosiahnuť zlepšenie. Znamená to, že výsledná známka pri záverečnej klasifikácii už s určitosťou nebude „výborný“.

Na obrázku č. 3 je uvedený príklad fungovania hodnotiacej tabuľky, vyššie popísaného softvéru:

Hodnotenie študentov 2.stupňa Základných škôl - Telesná výchova, ZŠ R.Dilonga

Menu Limity

Základné údaje

Meno: Peter Priezvisko: Žiak Ročník: 8 **Načítať**

Tabuľka

Atletika:

Disciplína	Výkon	Známka	Emotikón
60m	10.4	3	😊
1000m	3.5	1	😊
Skok do diaľky	4.30	1	😊
Hod kriketkou	50.2	1	😊
100m	14.2	1	😊

Gymnastika:

Disciplína	Známka	Emotikón
Kotúľ vpred	1	😊
Kotúľ lemo	2	😊
Stojka na hlave	3	😡
Stojka na rukách	4	😡
Premet bokom	5	😡

Športové hry:

Disciplína	Známka	Emotikón
F - vedenie lopty	1	😊
F - príhrávka	2	😊
F - zakončenie	3	😡
F - hra	3	😡
B - hra	2	😊

Výsledná známka

Teória: 2 😊

Chýbajúce úbery: 1 😊

3 😞

F - Futbal 60m, 100m, Člnkový beh 4x10m - V sekundách (napr. 10.2, 10.2)
 B - Basketbal 1000m - V minútach (napr. 3.52 bude 3.52 alebo 3.52)
 V - Volejbal Hod kriketkou, Vrh guľou - V metroch (napr. 35.2 alebo 35.2)
 H - Hádzana Hod medicinbalom, Skok z miesta, Skok do diaľky, Skok do výšky - V centimetroch (napr. 255)
 VY - Vybíjaná Ľah - sed, Pľp test - V počte opakovaní alebo odbehnutých úsekov (napr. 55)

Vyhodnotiť **Uložiť**
Vymazať
Koniec

Obrázok 1 Hodnotenie – softvér

V tomto prípade je žiak ohodnotený známkou „dobrý“ (3), pretože dokázal splniť limity z troch kategórií. Ak však učiteľ pri záverečnom hodnotení vidí, že má dosť bonusových bodov, môže mu zlepšiť známku v sekcii športových hier, alebo gymnastiky. Ak by plusové body nemal, ostala by mu výsledná známka taká, ktorá momentálne svieti. Naopak, ak by mal žiak viac záporných, čiže mínusových bodov, záverečné hodnotenie by mohlo byť aj horšie. Podrobnejší popis uvádzame v nasledovnej kapitole.

2.4 Softvérové možnosti hodnotenia

Do hodnotenia je zahrnutých päť oblastí: Atletika + testy, Športové hry, Gymnastika, Teória, Úbory (pozri príloha č. B). Úlohou každého žiaka je splniť určené podmienky, aby dosiahol čo možno najlepší stupeň klasifikácie.

Hodnotenie študentov 2.stupňa Základných škôl - Telesná výchova, ZŠ R.Dilonga

Menu Limity

Základné údaje

Meno: Jozef, Priezvisko: Tkáč, Ročník: 7, Načítať

Tabuľka

Atletika:

Disciplína	Výkon	1	2	3
60m	9.5	1	2	3
1000m	3.5	1	2	3
Člnkový beh 4x10m	10.5	1	2	3
Hod kriketkou	65	1	2	3
Skok do diaľky	350	2	3	4

Gymnastika:

Disciplína	Známka	1	2	3
Kotúľ vzad	3	1	2	3
Kotúľ vpred	1	1	2	3
Premet bokom	1	1	2	3
Stojka na lopatkách	2	1	2	3
Preskok - roznožka	2	1	2	3

Športové hry

Disciplína	Známka	1	2	3
F - vedenie lopty	1	1	2	3
F - príhrávka	2	1	2	3
F - zakončenie	3	1	2	3
F - hra	1	1	2	3
B - hra	1	1	2	3

Teória:

1

Chýbajúce úbory:

1

Výsledná známka

1

Vyhodnotiť, Uložiť, Vymazať, Koniec

F - Futbal, B - Basketbal, V - Volejbal, H - Hádzaná, VY - Vybíjanie

60m, 100m, Člnkový beh 4x10m - V sekundách (napr. 10.2, 10.2)
1000m - V minútach (napr. 3.52 bude 3.52 alebo 3.52)
Hod kriketkou, Vrh guľou - V metroch (napr. 35.2 alebo 35.2)
Hod medicinbalom, Skok z miesta, Skok do diaľky, Skok do výšky - V centimetroch (napr. 255)
Lah - sed, Ptp test - V počte opakovaní alebo odbehnutých úsekov (napr. 55)

Databáza pripravená 9:35 23. 9. 2013

Obrázok 2 Hodnotenie – softvér (výborný)

Na obrázku č. 4 vidíme, že žiak splnil všetky podmienky na získanie klasifikácie výborný. V atletike dosiahol limity, ktoré stačili v štyroch prípadoch na výbornú a v jednom – skok do diaľky bolo ohodnotené známkou chválitebný. Aj to však patrí do splnených cieľov, o čom svedčí zelený smajlík – smejko vedľa daného políčka. V kolónke športových hier boli hodnotené herné činnosti jednotlivca vo futbale spolu s hrou a basketbal hra. Žiak aj napriek tomu, že má zo zakončenia známku dobrý, splnil celkový počet zelených smejkov o čom svedčí hlavná zelená v kolónke športové hry. Gymnastika je tak isto splnená, pretože je tam iba jedna červená z kotúľa vpred. Teoretické poznatky sú zvládnuté na výbornú – požiadavka splnená, svieti zelená. V časti predpísaných úborov si žiak jeden raz nespĺnil svoju povinnosť, čo je stále v rámci normy a tak

opäť svieti zelená. V konečnom zúčtovaní je v piatich častiach päť splnených podmienok o čom svedčia veľkí zelení smejkovia a teda výsledná známka je výborný.

Hodnotenie študentov 2.stupňa Základných škôl - Telesná výchova, ZŠ R.Dilonga

Menu Limity

Základné údaje

Meno: Priezvisko: Ročník: **Načítať**

Tabuľka

Atletika:

Disciplína	Výkon		
60m	9,5	1	😊
1000m	3,5	1	😊
Člnkový beh 4x10m	10,6	1	😊
Hod Kriketkou	65	1	😊
Skok do diaľky	350	2	😊

Gymnastika:

Disciplína	Známka		
Kotúr vpred	1	😊	😊
Kotúr vzad	3	😡	
Premet bokom	2	😊	
Stojka na lopatkách	1	😊	
Stojka na rukách	2	😊	

Športové hry:

Disciplína	Známka		
F - vedenie lopty	3	😡	😡
F - prihrávka	3	😡	
F - zakončenie	3	😡	
F - hra	1	😊	
B - hra	1	😊	

Teória:

1 😊

Chýbajúce úbery:

2 😊

Výsledná známka

2 😊

F - Futbal 60m, 100m, Člnkový beh 4x10m - V sekundách (napr. 10,2, 10,2)
 B - Basketbal 1000m - V minútach (napr. 3,52 bude 3,52 alebo 3,52)
 V - Volejbal Hod kriketkou, Vrh guľou - V metroch (napr. 35,2 alebo 35,2)
 H - Hádzana Hod medicinbalom, Skok z miesta, Skok do diaľky, Skok do výšky - V centimetroch (napr. 255)
 VY - Vybíraná Lah - sed, Pfp test - V počte opakovaní alebo odbehnutých úsekov (napr. 55)

Vyhodnotiť **Uložiť** **Vymazať** **Koniec**

Obrázok 3 Hodnotenie – softvér (chválitebný)

Ďalší obrázok (č.5) nám ukazuje klasifikačný stupeň chválitebný. Žiak splnil požadované podmienky v atletike, gymnastike, teórii a aj predpísaný cvičebný úbor si nosil pravidelne – zabudol sa iba raz. Športové hry však nemá splnené, nakoľko až v troch prípadoch bol ohodnotený trojkou (čiže dobrý). Svedčí o tom aj hlavný smejko v tejto časti, pretože sa neusmieva a svieti červenou farbou. Signalizuje, že niečo nie je v poriadku a každý cvičiaci automaticky vie, že ak chce mať lepšiu známku pri polročnom, či koncoročnom hodnotení, musí získavať plusové body za aktivitu. Každé tri plusky znamenajú o stupeň lepšiu známku. V tomto prípade mu ich stačí získať šesť, nakoľko stačí opraviť dve trojky na dvojky a automaticky sa hlavný smejko zafarbí na zeleno a žiakovi bude signalizovať, že podmienky zo športových hier sú splnené. Stať sa môže ale aj opačný prípad a tým sú mínusové body za nevhodné

správanie, porušovanie disciplíny, či iné vyššie popísané priestupky. Za každé tri mínusky sa známka zhoršuje o stupeň a môže ovplyvniť aj celkové hodnotenie.

Hodnotenie študentov 2.stupňa Základných škôl - Telesná výchova, ZŠ R.Dilonga

Menu Limity

Základné údaje

Meno: Jozef Priezvisko: Tkáč Ročník: 7 Načítať

Tabuľka

Atletika:

Disciplína	Výkon	1	2	3
60m	9.5	1	2	3
1000m	3.5	1	2	3
Člnkový beh 4x10m	10.6	1	2	3
Hod kriketkou	65	1	2	3
Skok do diaľky	350	2	3	4

Gymnastika:

Disciplína	Známka
Kotúč vzad	3
Kotúč vpred	4
Premet bokom	3
Stojka na lopatkách	3
Preskok - roznožka	2

Športové hry:

Disciplína	Známka
F - vedenie lopty	3
F - príhrávka	3
F - zakončenie	3
F - hra	1
B - hra	1

Výsledná známka

Teória: 1

Chýbajúce úbery: 1

Výsledná známka: 3

Vyhodnotiť Uložiť Vymazať Koniec

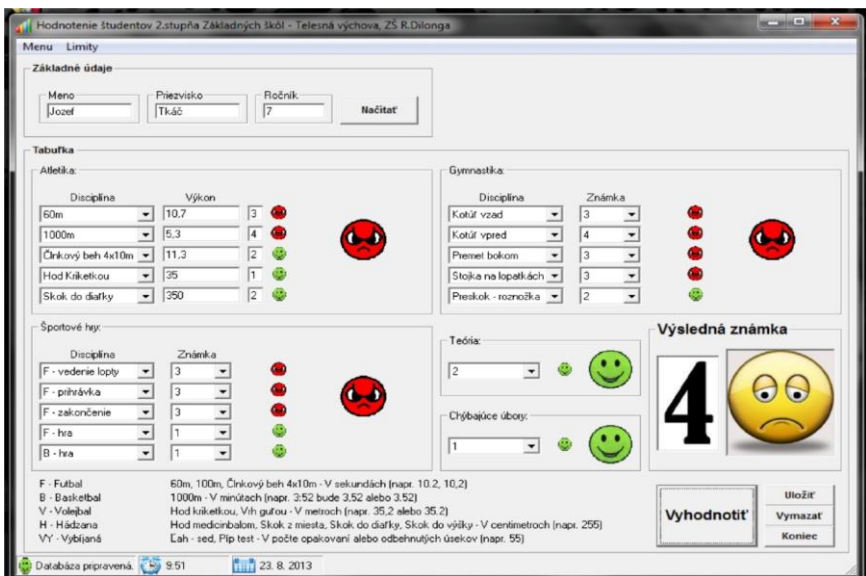
F - Futbal 60m, 100m, Člnkový beh 4x10m - V sekundách (napr. 10.2; 10.2)
 B - Basketbal 1000m - V minútach (napr. 3:52 bude 3:52 alebo 3:52)
 V - Volejbal Hod kriketkou, Vrh guľou - V metroch (napr. 35.2 alebo 35.2)
 H - Hádzana Hod medicinbalom, Skok z miesta, Skok do diaľky, Skok do výšky - V centimetroch (napr. 255)
 VV - Vybíjaní Lah - sed, Plp test - V počte opakovaní alebo odbehnutých úsekov (napr. 55)

Databáza pripravená 9:46 23. 8. 2013

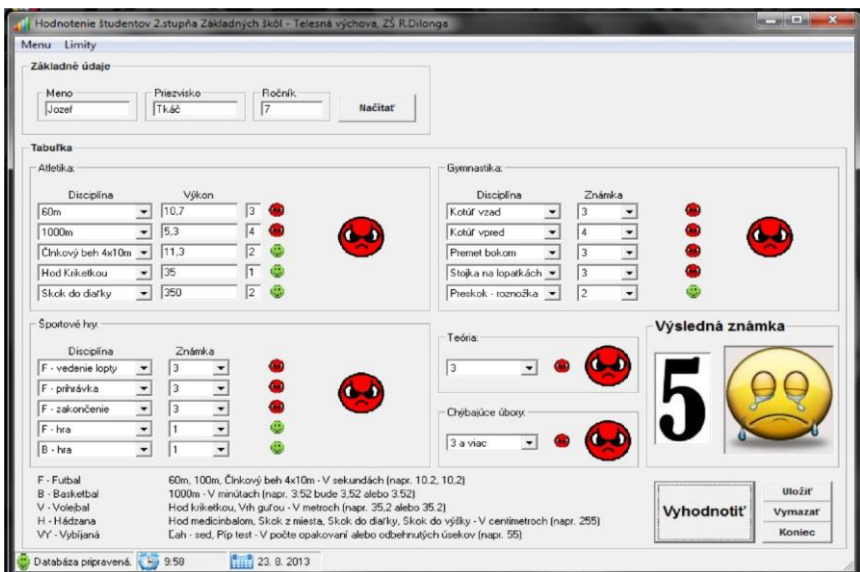
Obrázok 4 Hodnotenie – softvér (dobrý)

V tomto prípade na obr. č. 6 vidíme hodnotenie dobrý. Atletika je splnená, spoločne aj teória a nosenie predpísaných úborov. Žiak nezvládol gymnastiku a ani športové hry. Podarilo sa mu splniť z celkových piatich častí iba tri a preto je jeho záverečné hodnotenie také aké vidíme na obrázku. (č.6) Aj tu má však možnosť získať plusové body, no treba ich o niečo viac ako v predchádzajúcom prípade.

Na ďalšom obrázku (č.7) môžeme vidieť záverečnú známku „dostatočný“ (4), pretože žiak nesplnil potrebné podmienky v atletike, gymnastike a ani v sekcii športových hier. Zelený smejkovia svietia iba v dvoch prípadoch čo na lepšie hodnotenie nestačí. Opäť však môžu prísť na rad plusky, ktoré môžu hodnotenie vylepšiť aj o dva či, tri stupne.

Obrázok 5 Hodnotenie – softvér (dostatočný)

Obrázok 6 Hodnotenie – softvér (nedostatočný)

V danom prípade (obr.8) žiak neprejavil záujem o telesnú a športovú výchovu. Nesplnil podmienky v žiadnej z piatich oblastí a jeho známka je „nedostatočný“. Zlepšiť sa môže vďaka už popísanej snahe a plusovým bodom, ktoré sa môžu dopĺňať všade okrem časti s chýbajúcimi úbormi. Čiže v takomto prípade je jasné, že už stratil možnosť na hodnotenie „výborný“.

2.4.1 Hodnotenie – atletika

V hodnotiacom programe sú jednotlivé atletické disciplíny vyhodnocované podľa výkonov, ktoré žiaci dosahujú. Ak však je aj slabší výkon a technika správna, učiteľ to zohľadňuje. Splnený štandard je v hodnotiacom programe označený zeleným smajlíkom (výborný a chválibežný). Nesplnený štandard (dobrý, dostatočný a nedostatočný) je označený červeným smajlíkom. Nasledovné hodnotenie je spracované na základe Pokynov na hodnotenie vzdelávacích štandardov z telesnej výchovy (Mikuš a kol., 2004).

Behy:

- Beh je zvládnutý vtedy, keď žiak po štarte dokáže plynulo predlžovať dĺžku bežeckého kroku až do vzpriamenej polohy tela a má koordinované pohyby paží s dolnými končatinami.
- O nezvládnutí bežeckého štandardu hovoríme vtedy, ak žiak predčasne vzpriamuje hlavu a trup. Beh je prevádzaný v záklone, má nekoordinované pohyby rúk a nôh a chýba mu dynamika.

Skok do diaľky:

- *Splnený štandard:* žiak vie vystupňovať rýchlosť, ktorá vrcholí v odrazovej fáze. Vie položiť odrazovú nohu na odrazovú dosku celým chodidlom, nie cez pätu. Vie vykonať odraz s využitím švihového kolena a striedavej práce paží. Po odraze vie dvíhať ťažisko a v letovej fáze dokáže prinožiť odrazovú nohu k švihovej s vystretím predkolenia.
- *Nesplnený štandard:* rozbeh je prerušovaný a odraz je realizovaný v záklone cez pätu. Posledný krok na odrazovú dosku je

natahnutý a žiak v letovej fáze nedokáže prinožiť odrazovú nohu k švihovej.

Skok do výšky – flop:

- *Splnený štandard:* žiak dokáže stupňovať rýchlosť rozbehu s vyústením v impulznom oblúku, ktorý realizuje pod uhlom 30 až 40 stupňov. V odrazovej fáze vie zapojiť prácu ostrého švihového kolena a súpažnú prácu paží. Vytvára predpoklady pre rotačný pohyb vhodnou polohou jednotlivých častí tela. Vie znížiť ťažisko tela pred odrazom a udržuje ramená v rovnakej výške a miernym odklonom od latky. Počas letu sa dokáže otočiť chrbtom k latke a ponad ňu prechádza prehnuto v tvare mostíka. Dopadá na lopatkovú časť a nie na zadok.
- *Nesplnený štandard:* žiak nestupňuje rozbehovú rýchlosť, nevyužíva švihové koleno a súpažnú prácu paží. Odráža sa smerom do latky a letovú fázu realizuje bokom. Miesto odrazu a dopadu do doskočiska je príliš ďaleko od seba.

Hod kriketovou loptičkou (granátom):

- *Splnený štandard:* žiak vie správne uchopiť náčinie, dokáže realizovať rozbeh a po ňom plynulo prechádza do odhodového postavenia tzv. križným krokom s intenzívnym preskokom. Odhod realizuje medzi ramenom a hlavou švihovým spôsobom z prakovitého postavenia. Odhod je vykonávaný z nesúhlasnej nohy.
- *Nesplnený štandard:* rozbeh je kľčovitý a nie je dostatočne priamočiario vystupňovaný. Žiak nevie plynulo prejsť do odhodového postavenia. Hod obyčajne uskutočňuje z jednej nohy, alebo z výskoku, nezapája dolné končatiny a trup. Odhod je realizovaný bokom, z miesta a iba pažou.

2.4.2 Hodnotenie – basketbal

- Splnený štandard je v hodnotiacom programe označený zeleným smejkom (výborný a chváľitebný).
- Nesplnený štandard (dobrý, dostatočný a nedostatočný) je označený červeným smejkom.

Vedenie lopty so zmenami smeru (dribling)

- *Splnený štandard:* žiak plynulo a primeranou rýchlosťou prechádza okolo méty. Dribluje vzdialenejšou rukou smerom od méty.
- *Nesplnený štandard:* žiakovi chýba správna koordinácia pohybov, dribluje veľmi pomaly a pri obchádzaní méty má loptu v opačnej ruke.

Zakončenie po dvojtakte:

- *Splnený štandard:* po plynulom driblingu, neporuší pravidlo o krokoch a prejde do zakončenia (dosiahnutie koša nie je podmienkou).
- *Nesplnený štandard:* žiak má problémy s koordináciou pohybov pri tejto činnosti, porušuje pravidlo o krokoch, pohyb nie je plynulý a technika zakončenia nevytvára predpoklady pre jej úspešnosť.

Prihrávky (trčením obojruč):

- *Splnený štandard:* žiak plynule a dostatočne rýchlo, presne a prudko prihráva vo dvojici so svojim spolužiakom. Lopta nevypadáva z rúk.
- *Nesplnený štandard:* lopta vypadáva z rúk, prihrávky nie sú dostatočne prudké ani presné.

Hra 5:5

- *Splnený štandard:* aktívne zapájanie sa do hry, uvoľňovanie bez lopty, hľadanie si vhodného priestoru na prihrávku či zakončenie. Striedanie jednotlivých herných činností podľa potreby. Zmysel pre kolektívnu hru, správne chápanie pravidiel a fair – play.
- *Nesplnený štandard:* žiak je pasívny, nedokáže uplatňovať jednotlivé herné činnosti a na ihrisku je dezorientovaný. Často porušuje pravidlá a pri snahe zapojiť sa do hry fauluje protihráča.

2.4.3 Hodnotenie – futbal

- Splnený štandard je v hodnotiacom programe označený zeleným smejkom (výborný a chválitebný).
- Nesplnený štandard (dobrý, dostatočný a nedostatočný) je označený červeným smejkom.

Prihrávky po zemi na krátku vzdialenosť:

- *Splnený štandard:* Ak žiak z piatich pokusov minimálne trikrát presne prihral svojmu spoluhráčovi, ktorý stojí oproti vo vzdialenosti 10 m.
- *Nesplnený štandard:* Ak žiak z piatich pokusov neprihrá svojmu spoluhráčovi stojacemu oproti ani jednu, prípadne iba jednu, či dve presné lopty.

Vedenie lopty so zmenami smeru:

- *Splnený štandard:* Žiak na určenej vzdialenosti obchádza méty a loptu má stále pod kontrolou. Pri métach dokáže plynule meniť nohy podľa potreby.
- *Nesplnený štandard:* Žiak na určenej vzdialenosti nedokáže obchádzať vyznačené méty tak, aby mal loptu pod kontrolou. Pri métach nedokáže plynule meniť nohy tak, aby si loptu zakryl pred súperom.

Zakončenie po prihrávke:

- *Splnený štandard:* Ak žiak z piatich pokusov dokáže po prihrávke od spoluhráča minimálne trikrát trafiť priestor bránky.
- *Nesplnený štandard:* Ak žiak nedokáže z piatich pokusov po prihrávke od spoluhráča minimálne trikrát trafiť priestor bránky.

Hra 4:4

- *Splnený štandard:* Žiak je v hre aktívny, ovláda herné činnosti v obrane aj v útoku. Je schopný spolupracovať s inými hráčmi a ovláda pravidlá futbalu.
- *Nesplnený štandard:* Žiak nejaví záujem o hru, nie je aktívny, nerozumie pravidlám a nedokáže spolupracovať s ostatnými hráčmi v kolektíve.

2.4.4 Hodnotenie – hádzaná

Hádzaná je hodnotená podľa vzdelávacích štandardov Mikuš, Bebčáková (2004), Splnený štandard je v hodnotiacom programe označený zeleným smejkom (výborný a chválitebný). Nesplnený štandard (dobrý, dostatočný a nedostatočný) je označený červeným smejkom.

Prihrávky:

- *Splnený štandard:* Žiak splnil štandard ak z piatich prihrávok minimálne trikrát presne prihrá svojmu spoluhráčovi, stojacemu od neho 10 m. Prihrávka pri tom musí byť realizovaná technicky správne – od pleca oblúkom zhora.
- *Nesplnený štandard:* Ak žiak z piatich pokusov minimálne trikrát prihral nepresne a technicky nesprávne.

Vedenie lopty:

- *Splnený štandard:* žiak plynulo a primeranou rýchlosťou prechádza okolo mät. Dribluje vzdialenejšou rukou smerom od méty. Neporušuje pravidlo o krokoch.
- *Nesplnený štandard:* Lopta mu pri driblingu vypadáva, nedokáže meniť pravú a ľavú ruku pri vedení. Porušuje pravidlo o krokoch.

Zakončenie – strelba na bránu:

- *Splnený štandard:* Žiak vedie loptu smerom na bránu a keď sa nachádza vo vzdialenosti približne 10 metrov od nej, prechádza do zakončenia. Ak sa mu z piatich pokusov podarí aspoň trikrát skórovať – splnil štandard.
- *Nesplnený štandard:* Ak žiak z piatich streleckých pokusov popísaných vyššie, skóruje menej ako trikrát.

Výkon žiaka v zápase:

- *Splnený štandard:* Ak žiak po ukončení útočnej fázy, dokáže zaujať správne miesto v obrane. Preberá si protihráčov a spolupracuje so svojimi spoluhráčmi. V útoku sa snaží použiť nacvičené herné činnosti, úspešne zakončuje a dokáže vytvárať strelecké pozície aj pre svojich spoluhráčov. Ovláda základné pravidlá hádzanej.
- *Nesplnený štandard:* do hry sa zapája iba vtedy, ak je donútený spoluhráčmi, neovláda základné pravidlá a často je na ihrisku dezorientovaný. V obrane aj v útoku hrá živelné, technicky neovláda základné herné činnosti jednotlivca.

2.4.5 Hodnotenie – volejbal

Volejbal je hodnotený podľa vzdelávacích štandardov Mikuš, Bebčáková (2004), Splnený štandard je v hodnotiacom programe označený zeleným smejkom (výborný a chválitebný). Nesplnený štandard (dobrý, dostatočný a nedostatočný) je označený červeným smejkom.

Podanie zhora/zdola

- *Splnený štandard:* Žiak podáva najskôr zhora, potom zdola. Na každé podanie má 10 pokusov. Jeho úlohou je aspoň päťkrát trafiť do ihriska.
- *Nesplnený štandard:* Ak sa mu z desiatich pokusov podarí podať do ihriska menej ako päťkrát.

Odbitie obojruč zhora

- *Splnený štandard:* Na stene je vo výške siete vyznačená čiara. Úlohou žiaka je opakovane odbíjať loptu určeným spôsobom (obojruč zhora) o stenu nad čiaru. Ak sa im to podarí 15 krát za sebou – štandard je splnený.
- *Nesplnený štandard:* Na vykonanie danej úlohy má každý žiak dva pokusy. Ak sa mu ani na druhý pokus nepodarí 15 krát za sebou odbiť, tak štandard nesplnil.

Odbitie obojruč zhora (nad seba)

- *Splnený štandard:* Žiak si nadhodí loptu a opakovane bagrom (zdola) odbíja loptu, minimálne do výšky hlavy. Ak sa mu to podarí 15 krát za sebou, úlohu splnil. Na vykonanie má každý dva pokusy.
- *Nesplnený štandard:* Ak žiak ani pri druhom pokuse nedokáže zdola odbiť loptu aspoň 15 krát.

Odbitie jednoruč ponad sieť (útočný smeč)

- *Splnený štandard:* Žiak po prihrávke odbíja loptu ponad sieť na súperovu stranu ihriska. Z piatich pokusov sa mu to musí podariť minimálne trikrát.
- *Nesplnený štandard:* Ak po prihrávke žiak nedokáže z piatich pokusov zasmečovať minimálne trikrát.

Hra 6:6

- *Splnený štandard:* Žiak sa dokáže na ihrisku plynule pohybovať, odbíjať loptu (príjem, prihrávka, smeč ...). Pri hre spolupracuje so svojimi spolužiakmi, rozumie pravidlám a vie zahrať na každom poste to, čo sa od neho očakáva.
- *Nesplnený štandard:* Žiak nejaví o hru záujem, nerozumie pravidlám, neovláda základné herné činnosti a nie je ochotný pracovať na odstraňovaní svojich nedostatkov.

2.4.6 Hodnotenie – športová gymnastika

Športová gymnastika je hodnotená podľa vzdelávacích štandardov Mikuša (2004) a popisu techniky vykonávania jednotlivých prostných cvičení podľa Klačeka (2005). Splnený štandard je v hodnotiacom programe označený zeleným smejkom (výborný a chválitebný). Nesplnený štandard (dobrý, dostatočný a nedostatočný) je označený červeným smejkom.

Kotúl' vpred

- *Splnený štandard:* Žiak dokáže kotúl' urobiť samostatne bez pomoci učiteľa. Z drepu predpažením, kladie ruky na podložku (žinenku), hlavu predkladá a vyguľatí chrbát. Po odraze vystiera dolné končatiny a zachováva guľatý chrbát. V záverečnej fáze krčí dolné končatiny a kotúl' dokončí do drepu.
- *Nesplnený štandard:* Žiak nedokáže urobiť kotúl' bez pomoci učiteľa. Pri cvičení nemá guľatý chrbát, čo môže spôsobiť vyrazenie dychu. Dolné končatiny sú pokrčené a nie sú spojené. Pri dokončení cvičenia má nohy vystreté a nedokáže sa dostať na nohy.

Kotúl' letmo

- *Splnený štandard:* Celý postup je ako pri kotúli vpred. No žiak na začiatku cvičenia začína letovou fázou. Pri kladení horných

končatín na podložku sú dolné končatiny vo vzduchu. Pod dopade na je hlava predklonená a chrbát guľatý.

- *Nesplnený štandard:* Žiak sa nevie odraziť do letovej fázy (dolné končatiny sú pri dopade horných končatín na podložku na zemi) alebo po prechode touto fázou nevie bezpečne dopadnúť na žinenku.

Kotúl vzad

- *Splnený štandard:* Žiak vie urobiť kotúl vzad z drepu. Ruky sú pripravené pri hlave prstami smerujúcimi vzad. Prevalom vzad prichádza do ľahu vnesmo skrčmo. Aktívnou prácou paží a švihom dolných končatín prechádza cez hlavu a dokáže skončiť v drepe.
- *Nesplnený štandard:* Žiak sa nedokáže pretlačiť rukami cez hlavu do východiskovej pozície v drepe. Má slabý odraz z východiskovej pozície a bez pomoci učiteľa nevie dosiahnuť záverečnú fázu.

Stojka na lopatkách

- *Splnený štandard:* Žiak začína cvičenie vykonávať prevalom vzad. Oporná plocha je rozložená medzi hlavu, lopatky a paže. Telo je vystreté a paže sa opierajú o plochu alebo môžu podopierať boky.
- *Nesplnený štandard:* Ak sa cvičiacemu nedarí dostať do východiskovej polohy prevalom vzad. Nedokáže telo udržať vo vzpriamenej polohe. Nohy nie sú spolu, alebo nie sú vystreté.

Stojka na hlave

- *Splnený štandard:* Žiak pri jej vykonávaní začína pohyb zo vzporu drepom tak, že väčšia časť hmotnosti tela je na rukách. Telo sa postupne vyrovnáva a ťažisko sa posúva bližšie k hlave. Oporné body vytvárajú rovnoramenný trojuholník. Prsty na rukách smerujú dopredu. V stojke je telo vystreté, brucho je vtiahnuté a sedacie svalstvo napnuté. Dolné končatiny sú spolu a musia byť vystreté.

- *Nesplnený štandard:* Ak je telo cvičiaceho veľmi prehnuté a je šikmo k podložke. Hlava je veľmi sklonená, alebo zaklonená. Stojku nedokáže vytiahnuť ani z drepu so skrčenými nohami. V stojke stojí s roznoženými a skrčenými nohami.

Stojka na rukách

- *Splnený štandard:* Žiak splnil štandard vtedy, ak stojku vykonáva zo stoja predkročného odrazom jednej a švihom druhej nohy. V stojke na rukách môže byť telo jemne prehnuté a hlava v miernom záklone. Cvičiaci sa pozerá medzi ruky na podložku (žinenku). Paže musia byť vystreté a nohy sú spolu.
- *Nesplnený štandard:* Ak pri prechode do stojky a v stojke nespája nohy. Má uvoľnené sedacie svalstvo a dolné končatiny sú pokrčené. Štandard je nesplnený aj vtedy ak je telo vysadené o viac ako 30 stupňov a uhol medzi pažami a trupom je viac ako 30 stupňov.

Premet bokom

- *Splnený štandard:* Ak žiak vykonal premet z miesta, z predskoku a z postavenia čelom k pohybu. Vychádza zo stoja spojného predpažením hore a prednožením poníže. Po rýchlom predklone sa nesmie uhol medzi pažami a trupom zmenšiť. Dohmat ľavej ruky, pri premete vľavo je približne 80 – 100 cm od chodidla odrazovej nohy. Druhá ruka dohmatá časovo neskôr ako prvá. Keď telo prechádza cez stojku, sú dolné končatiny vystreté a roznožené. Pravá noha sa dostáva na podložku tak, aby jej prsty smerovali k položenej ruke. Smer pohybu tvorí priamku.
- *Nesplnený štandard:* Ak žiak neprechádza stojkou čelne na rukách, nohy sú pokrčené, alebo málo roznožené. Švihová noha sa nenachádza kolmo na smer pohybu a doskok do drepu.

Premet vpred

- *Splnený štandard:* Žiak môže premet vykonávať z miesta, alebo z rozbehu. Po rozbehu a premetovom predskoku kladie ruky na žinenku tak, aby sa uhol medzi trupom a pažami nezmenil. Nasleduje rýchly švih jednej nohy a odraz druhej nohy tak, aby sa spojili pred kolmicou. Súčasne s prácou nôh sa žiak rýchlo odrazí pažami, zápästím a vyrazením z ramien. Záverečná fáza: let s mierne zaklonenou hlavou a doskok do stoja spojného so vzpažením.
- *Nesplnený štandard:* Cvičiaci sa nedostatočne rozbieha, nevyužíva švih a prácu paží na to, aby sa dostal do letovej polohy a z nej do východiskovej polohy – stoja spojného so vzpažením. Nedokáže urobiť premet bez dopomoci.

Preskok cez kozu – roznožka

- *Splnený štandard:* Žiak sa rozbieha rovnomerne zrýchleným pohybom, potom nasleduje odraz z mostíka z prednej časti chodidiel. Potom prichádza na rad švih pažami zo zapaženia do predpaženia nahor a odraz z rúk so súčasným roznožením. Počas druhej letovej fázy, keď sa žiak pripravuje na doskok sú paže vo vzpažení hore. Pri doskoku dopadá na prednú časť chodidiel. Dopad na podložku je tlmený podrepom. Paže sú vo vzpažení von.
- *Nesplnený štandard:* Ak žiak nepreskočil náradie. Dôvodov môže byť viacero: nedostatočný rozbeh, zlý odraz, strach počas letovej fázy, alebo rotácia pri nedostatočnom rozkročení.

Preskok cez kozu – skrčka

- *Splnený štandard:* Rozbehová aj odrazová fáza je podobná ako v predchádzajúcom prípade pri roznožke. Rozdiel nastáva po odraze, kde žiak namiesto rozkročenia, nohy krčí. Pri rozbehu a odraze rúk musí mať cvičiaci väčšiu dynamiku, aby dostal ťažisko vyššie nad náradie. Dopad po preskoku je tlmený v podrepe, paže sú vo vzpažení von.
- *Nesplnený štandard:* Žiak nepreskočil ponad náradie. Nedostatočný rozbeh, zlý odraz a strach z pádu – to sú najčastejšie príčiny zlyhania pri tomto cvičení.

3 DISKUSIA A ODPORÚČANIA

Základný vplyv školského hodnotenia na motiváciu správania žiaka možno odvodiť z potreby uznania, ocenenia, prípadne z potreby uplatnenia a sebarealizácie. Miera úspešnosti výkonu je v súčasnosti v škole hodnotená predovšetkým známku. Pre menej úspešných žiakov sa hodnotenie stáva záporným motivačným činiteľom. Na ich psychiku neustále doliehajú nepríjemné pocity vznikajúce z častého kritizovania, podceňovania, napomínania, no aj urážok, výsmechu alebo irónie.

Vo vzťahu ku schopnostiam žiakov vzniká u učiteľov často predpojatosť. Výborne prospievajúci žiak je úspešný vďaka svojim schopnostiam, jeho neúspešný výkon pripisujú smole, indisponovanosti, ťažkej úlohe a pod. U slabšie prospievajúcich žiakov to platí naopak. Tento neadekvátny obraz o schopnostiach a možnostiach žiaka sa navyše premieta aj v neprímeranom správaní sa učiteľa voči žiakovi. Ak má učiteľ o žiakovi dobrú mienku a očakáva od neho úspešnosť, prejaví sa to v interakcii s týmto žiakom a platí to aj opačne. Školské hodnotenie, ktoré je v súčasnosti vo vyučovacom procese zaužívané, navodzuje u časti žiakov pocity strachu a úzkosti.

Podľa vzdelávacích štandardov z roku 2004 je hodnotenie charakterizované ako kontrolná činnosť, ktorá je uskutočňovaná rôznymi prostriedkami a metódami. Štandardy v telesnej a športovej výchove stanovujú, čo majú žiaci vedieť zacvičiť na konci nižšieho sekundárneho vzdelávania. Je to vlastne súbor pohybov a aktivít, ktoré by mali žiaci ovládať po absolvovaní týchto hodín. Tu má učiteľ v súčasnosti veľmi ťažkú úlohu najmä preto, že žiaci sú naučení brať z výchovných predmetov iba jednotky. Tým pádom neexistuje pre nich dostatočná motivácia na to, aby na hodinách pracovali systematicky, čo im v budúcnosti môže spôsobiť nemalé zdravotné problémy (Klein, 2008). Ekonomické prepočty ukazujú, že investovanie 1 eura do telesnej výchovy detí a mládeže na školách ušetrí v budúcnosti 3 eurá potrebné na liečenie porúch zdravia a civilizačných ochorení vyplývajúcich z ich pohybovej inaktivity. Napriek tomu, že klasifikácia a hodnotenie sú iba krátkodobým ukazovateľom, veľa rodičov a žiakov im prikladá veľký význam. Preto zlepšený systém hodnotenia môže veľmi napomôcť k rozbehnutiu

a aktivite žiakov na vyučovaní. A práve takýto systém hodnotenia sme predstavili v tejto publikácii.

3.1 Systém hodnotenia na modelovej škole ZŠ R. Dilonga v Trstenej

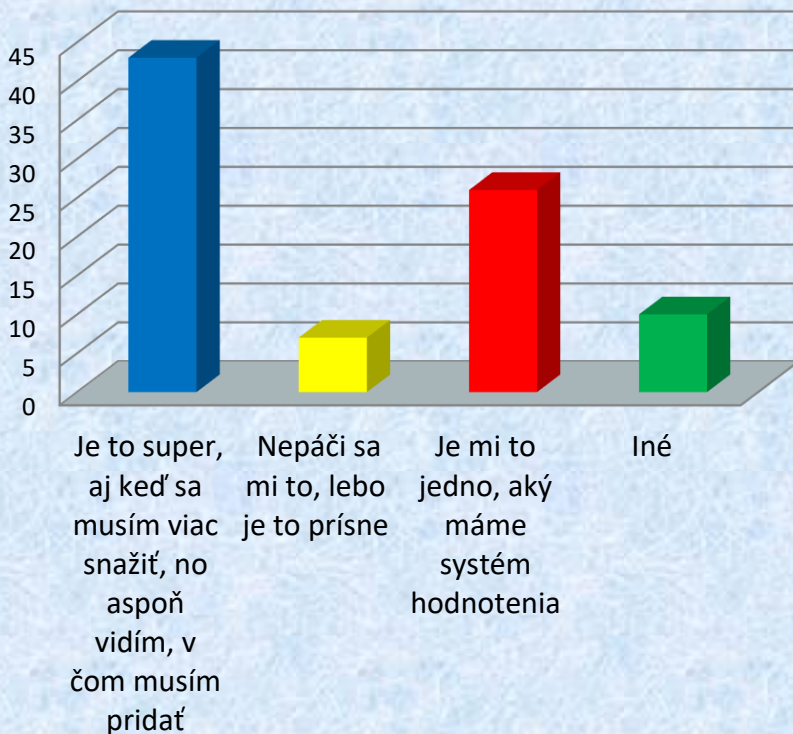
V ZŠ Rudolfa Dilonga, Trstená už niekoľko rokov funguje softvérový systém hodnotenia, ktorý sme navrhli. Podrobnejšie je popísaný v kapitolách 2.3 a 2.4. Ako sme už uviedli, počítačový softvér a systém hodnotenia bol vyvinutý tak, aby aj menej pohybovo nadaní žiaci mohli byť klasifikovaní tou najlepšou známkou. Prostredníctvom akčného výskumu sme získali vzácnu spätnú väzbu. A tu sú jej výsledky.

Dotazník (pozri príloha A) vyplnilo 86 respondentov. Referenčnú vzorku tvorili chlapci z 5. – 9. ročníka Základnej školy Rudolfa Dilonga v Trstenej, ktorí majú niekoľko ročnú osobnú skúsenosť s týmto hodnotením. Žiaci odpovedali na otázky týkajúce sa nového systému hodnotenia telesnej a športovej výchovy.

Na základe akčného výskumu sme sa dozvedeli, že nadpolovičná väčšina žiakov sa teší na hodiny TŠV a športu sa venuje rekreačne. Na otázku č. 3 týkajúcu sa priamo nového systému hodnotenia odpovedali žiaci nasledovne (obr. č. 9):

OTÁZKA č. 3:

**Ako sa Ti páči nový systém hodnotenia
v telesnej a športovej výchove (TSV)?**

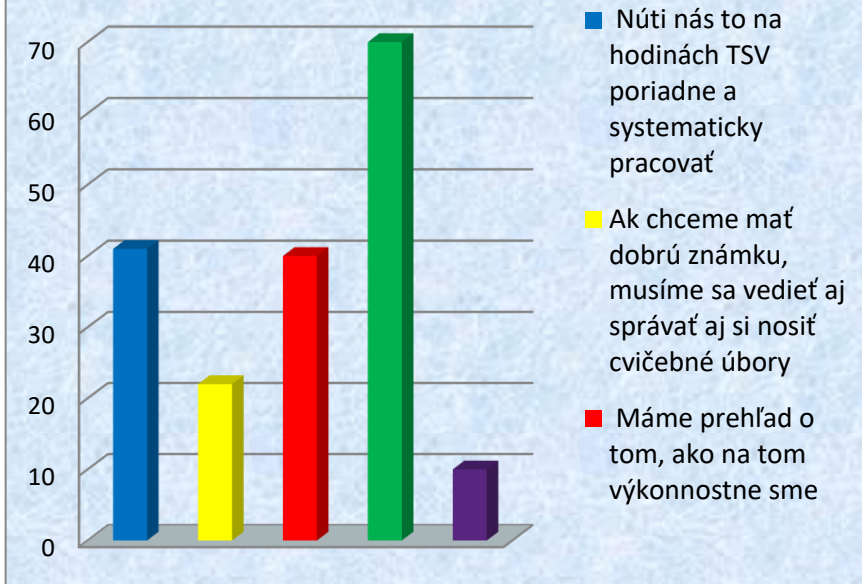

Graf 1 Otázka č. 3

Z výsledkov grafu môžeme konštatovať, že nový softvérový systém hodnotenia na predmete telesná a športová výchova žiaci prijali veľmi pozitívne.

V čom vidia žiaci hlavný rozdiel medzi klasickým a novým systémom hodnotenia ukazuje ďalší graf (obr. č. 10):

OTÁZKA č. 4:
**V čom je hlavný rozdiel oproti starému
hodnoteniu?**
(môžeš vybrať aj viac odpovedí)

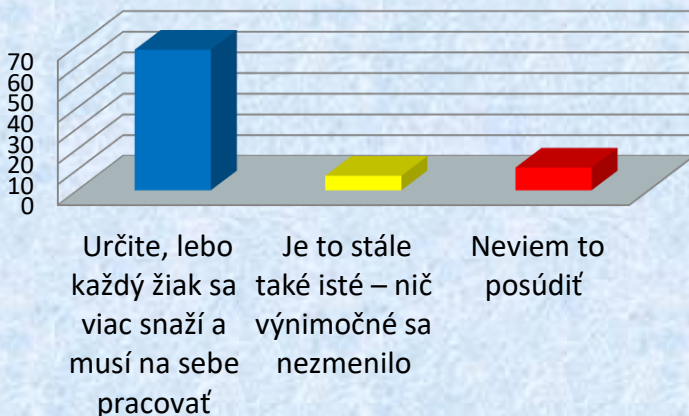
Graf 2 Otázka č. 4

Myslíme si, že výsledky grafu potvrdzujú, že nový systém hodnotenia motivuje žiakov spolupracovať na zlepšení si hodnotenia (známky z TSV). Ba čo viac, prirodzene a nenápadne ich poháňa a núti neustále sa zlepšovať v športovej oblasti.

Z výsledkov akčného výskumu vyplýva, že až 85% žiakov vníma hodnotenie tzv. pluskami (plusovými bodmi) pozitívne - ako možnosť zlepšiť si známku. Mínusové body žiaci už nevnímajú tak pozitívne ako plusové, no i napriek tomu viac ako polovica s takýmto spôsobom hodnotenia súhlasí. Na otázku č. 7, týkajúcu sa zvyšovania úrovne hodím TŠV, žiaci odpovedali takto (obr. č. 11):

OTÁZKA č. 7:

Máš pocit, že sa úroveň hodín TSV vďaka novému systému hodnotenia zvýšila?

Graf 3 Otázka č. 7

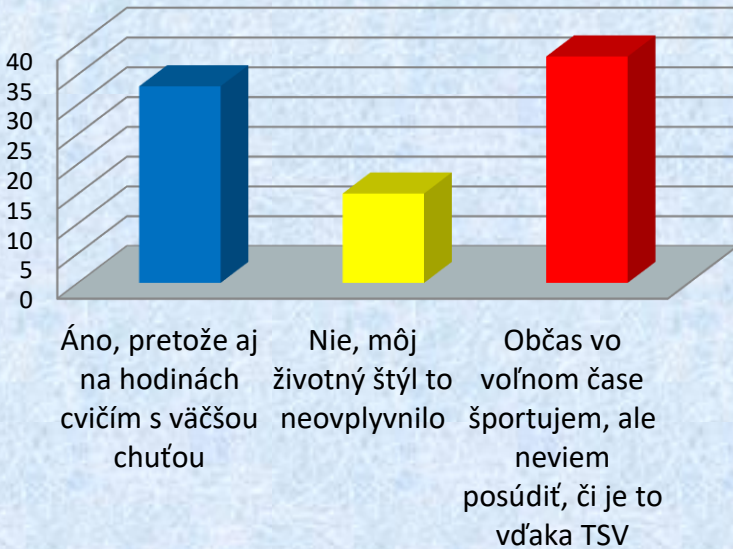
Graf na obr. č. 11 jasne dokazuje zvýšenie úrovne hodín telesnej a športovej výchovy v ZŠ R. Dilonga, Trstená. Veď takmer 80% opýtaných vidí nový systém hodnotenia pozitívne. Len 7 žiakov označili možnosť „b“ (je to stále také isté – nič výnimočné sa nezmenilo).

V dotazníku sme chceli zistiť, či sa žiakom páči i dizajn hodnotiaceho programu. Väčšina chlapcov je s dizajnom spokojná iba 3 žiaci označili, že sa im to nepáči, čo predstavuje 3,5% všetkých respondentov.

Odpoveď na poslednú otázku, týkajúcu sa motivácie, sme pre lepšiu prehľadnosť spracovali graficky (obr. č. 12). Z výsledkov môžeme konštatovať, že až 71 žiakov, ktorí označili odpoveď „a“ alebo „c“, pozitívne motivuje nový systém hodnotenia k aktívnemu športovaniu a radosti z pohybu. Predstavuje to 83% všetkých žiakov.

OTÁZKA č. 9:

Motivoval Ťa nový systém hodnotenia natoľko, že si začal vo voľnom čase viac športovať?

Graf 4 Otázka č. 9

Na záver uvádzame niektoré postrehy žiakov, ktoré uviedli v dotazníku ako odpoveď „iné“ na otázku č. 3: Ako sa Ti páči nový systém hodnotenia v telesnej a športovej výchove. Z desiatich odpovedí vyberáme tieto odpovede:

- Som rád, že máme na telesnej a športovej výchove takéto prehľadné hodnotenie, pretože nás to všetkých núti k tomu, aby sme sa zdokonaľovali. Ak niekedy vynecháme nejakú disciplínu, ktorá by nám mohla pomôcť získať lepšie hodnotenie, tak sami chodíme za učiteľom, aby sme si to odcvičili. Zlepšilo sa aj nosenie predpísaných úborov. Preto to vnímam veľmi kladne (+)
😊

- Vďaka tomuto hodnoteniu som sa sám vo vlastnom záujme doúčal robiť kotúle, či premety v gymnastike. Prinútilo ma to na seba pracovať!
- Najskôr sa mi to nepáčilo, lebo som nechápal, ako je to možné dostať z telesnej a športovej výchovy horšiu známku ako 1. No potom som pochopil, že vďaka takémuto systému je na hodinách oveľa väčšia disciplína a aj moji spolužiaci sa veľmi snažia.
- Aj moji rodičia sa normálne čudovali, keď som si išiel vonku zabehať a povedal som, že sa pripravujem na to, aby som si zlepšil čas na 1000m. ...a pomohlo mi to – naučil som sa správne dýchať a hlavne moje telo dokázalo zvládať takúto záťaž!

ZÁVER

Podľa vzdelávacích štandardov z roku 2004 je hodnotenie charakterizované ako kontrolná činnosť, ktorá je uskutočňovaná rôznymi prostriedkami a metódami. Štandardy v telesnej a športovej výchove stanovujú, čo majú žiaci vedieť zacvičiť na konci nižšieho sekundárneho vzdelávania. Je to vlastne súbor pohybov a aktivít, ktoré by mali žiaci ovládať po absolvovaní týchto hodín. Tu má učiteľ v súčasnosti veľmi ťažkú úlohu najmä preto, že žiaci sú naučení dostávať z výchovných predmetov iba jednotky. A tak pre nich neexistuje dostatočná motivácia na to, aby na hodinách pracovali systematicky. Preto sme vyvinuli, vytvorili a uviedli do praxe úplne nový softvérový systém hodnotenia, čo bolo i cieľom tejto atestačnej práce. Podľa výsledkov akčného výskumu môžeme konštatovať, že menovaný hodnotiaci systém zvýšil záujem žiakov o predmet telesná a športová výchova, no i o šport ako taký.

Napriek tomu, že klasifikácia a hodnotenie sú iba krátkodobým ukazovateľom, veľa rodičov a žiakov im prikladá veľký význam. Preto dobrý systém hodnotenia môže veľmi napomôcť k rozbehnutiu a aktivite žiakov na hodinách.

Môžeme skonštatovať, že navrhované hodnotenie (klasifikácia) rozvíja u žiakov nielen telesnú zdatnosť, či pozitívny postoj ku športu všeobecne, ale je v rozvoji telesných a fyzických schopností dlhodobou systematickým.

Ekonomické prepočty ukazujú, že investovanie 1 eura do telesnej a športovej výchovy detí a mládeže na školách ušetrí v budúcnosti 3 eurá potrebné na liečenie porúch zdravia a civilizačných ochorení vyplývajúcich z ich pohybovej aktivity. Aby sme predišli civilizačným chorobám (obezita, infarkt a pod.), je relevantné vplývať a usmerňovať pozitívny postoj ku športu a aktívnemu pohybu už žiakov základnej školy.

Naše učebné texty boli vytvorené s cieľom poukázať na dlhoročnú absenciu motivačného hodnotenia klasifikácie v telesnej a športovej výchove na Slovensku. Ďalším cieľom bolo vytvoriť a overiť software hodnotenia tohto predmetu ako významnú pomoc pre pedagóga a zároveň motiváciu pre žiaka na rôznych úrovniach pohybových schopností a zručností. Naším akčným výskumom sa podarilo dokázať oba tieto ciele. Ako hodnotný prínos dokazujeme zvýšenie sociálnych zručností

a zlepšenie vzťahov medzi žiakmi vzájomne. Taktiež pozitívnu interakciu medzi žiakom a učiteľom, ktorá zvýšila vzájomný rešpekt a úctu ku predmetu i pedagógovi. Naše výsledky a slová potvrdzuje i výskum autora, ktorý sa realizoval vo Veľkej Británii. Autor tohto výskumu Bailey (2007) hovorí o osobitnej pozornosti, ktorá sa má venovať možnému prínosu takýchto (športových a pohybových) aktivít k sociálnemu začleneniu a rozvoju sociálneho kapitálu. Ponúka prehľad dôkazov súvisiacich s výsledkami účasti detí a mladých ľudí na kurikulárnej telesnej výchove a športe. Vo všeobecnosti tvrdí, že je ak je evidentný prínos športovej participácie pre mladých ľudí a spoločnosť, môžu sa stať oveľa viac, než len teoretickou aspiráciou. Konštatuje ďalšie možné prínosy v iných oblastiach (napríklad akademický rozvoj žiaka, zníženie kriminality, záškoláctvo a nespokojnosť atď.), ktoré si podľa neho vyžadujú ďalší výskum.

Tieto učebné texty by mali napomôcť súčasným ale aj budúcim pedagógom telesnej a športovej výchovy hodnotiť tento predmet, mať komplexné informácie o štandardoch a klasifikácii. Zároveň majú za úlohu zvýšiť motiváciu žiaka o pohyb aj o samohodnotenie. Celkovo pozdvihnúť úroveň telesnej a športovej výchovy na školách.

Zoznam použitej literatúry

Knihy:

1. ANTALA, B. a kolektív (2014). *Telesná a športová výchova a súčasná škola*. NŠC, FTVŠ, Bratislava, ISBN 978-80-971466-1-0.
2. ANTALA, B. - OLOSOVÁ, G. (2016). *Medzinárodné aspekty školskej telesnej výchovy a jej manažmentu*. SVS TVŠ Bratislava, 184 s. ISBN 978-80-890755-3-9.
3. ANTALA, B. a kol. 2024. *Didaktika telesnej a športovej výchovy pre základné a stredné školy. Vybrané kapitoly*, 1. vydanie. Bratislava: Slovenská vedecká spoločnosť pre telesnú výchovu a šport, 2024. 297 s. ISBN 978-80-8251-018-1.
4. ANTALA, B. a kol. 2021. *Didaktika telesnej a športovej výchovy pre vzdelávaciu oblasť Zdravie a pohyb. Vybrané kapitoly*, 1. vydanie. Bratislava: Slovenská vedecká spoločnosť pre telesnú výchovu a šport, 2021. 313 s. ISBN 978-80-8251-006-8.
5. BENNET, R. E., 2011. *Formative assessment a critical review. Assessment in Educaion: Principles, Policy & Practice*, 18(1), 5-25.
6. BENDÍKOVÁ, E. 2011. *Aktuálny zdravotný stav a dôvody neúčasti žiakov na hodinách TŠV*. Tel. Vých. Šport, 21(1): 6- 10. 3.
7. BENDÍKOVÁ, E. 2012. *Obsah vyučovania, príčiny necvičenia a preferencie športových aktivít žiakmi základných a stredných škôl*. In: Antala a kol. 2014. *Telesná a športová výchova v názoroch žiakov základných a stredných škôl*. Bratislava: Národné športové centrum a Fakulta telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave, s. 26-29. ISBN 978-80-89324-09-5.
8. FLOREZ, M. ,T. a Sammons, P., 2013. *Assessment for learning: effects and impact*. Oxford: Oxford University Department of Education.

9. KLEIN, G. – HARDMAN, K. 2008. *Physical Education and Sport Education in European Union*. Paris: 2008. ISBN 978-2867133596.
10. KRŠJAKOVÁ, S. - ROUČKOVÁ, M. 2013. *Moderné trendy vo vyučovaní a riadení telesnej a športovej výchovy*. 1. vydanie. 56 s. Bratislava: MPC. ISBN 978-80-8052-560-6. 9.
11. KYRIACOU, CH. 1996. *Klíčové dovednosti učiteľa*. Praha: 1996. ISBN 80-7178-965-8.
12. KYRIACOU, C. - KUNC, R. 2007. *Beginning teachers' expectations of teaching. Teaching and Teacher Education*, 23(8):1246-1257. 10.
13. PETLÁK, E. 1997. *Všeobecná didaktika*. IRIS: Bratislava, 1997. 270 s. ISBN 80-88778-49-2.
14. POPLUHÁROVÁ, M., DRAGULOVÁ, A. A KOMANOVÁ, T. 2022. *Moderné prístupy na hodinách telesnej a športovej výchovy*. Príručka pre účastníkov inovačného vzdelávania. Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava: 2022. 44 s. ISBN 987-80-565-1515-0.
15. PRŮCHA, J. – WALTEROVÁ, E. – MAREŠ, J. 2009. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál s.r.o., 2009. 400 s. ISBN 978–80-7367-647-6.
16. STARÝ, K. et al., 2016. *Formativní hodnocení*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1001-6.
17. SLAVÍK, J., 1999. *Hodnocení v současné škole*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-262-9.
18. ŠIMONEK, J. 2006. *Osobnosť učiteľa Tv z pohľadu žiakov a pedagógov*. Tel. Vých. Šport, 16(3): 2-4.
19. TUREK, I. 2010. *Didaktika*. 1. vydanie. Bratislava: IuraEdition, 2010. 600 s. ISBN 978-80-8078-322-8.

20. VIŠŇOVSKÝ, E. – KAČÁNI, V. a kol. 2002. *Základy školskej pedagogiky*. Bratislava: IRIS, 2002. 218 s. ISBN 80-89018-25-4.
21. WHO, 2018. *Global action plan on physical activity 2018–2030: more active people for a healthier world*. Switzerland: WHO Press, 2018. 104 s. ISBN: 978-92-4-151418-7.
22. William, D., 2011. *Embedded formative assessment*. Bloomington, In: Solution Tree Press.

Elektronické zdroje:

1. BAILEY R. et al. Evaluating the relationship between physical education, sport and social inclusion. In: Educational Review, Vol. 57, No. 1, February 2005 Pages 71-90 | Published online: 19 Jan 2007. <https://doi.org/10.1080/0013191042000274196>
2. DRAVECKÝ, J. 2008. *Všeobecná didaktika*. [online]. c2012, [cit. 2013-11-12]. Dostupné z: http://triedny.abell.sk/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=23&Itemid=40
3. MIKUŠ, M. a kol. 2004. *Pokyny na hodnotenie vzdelávacích štandardov z telesnej výchovy*. [online]. c2013, [cit. 2013-11-12]. Dostupné z: http://www.statpedu.sk/files/documents/nereformne_rocniky/zs/standardy/vs_tv_2st.pdf
4. MŠVVaŠ SR. 2012. *Štátne vzdelávacie programy*. [online]. c2012, [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=2319>
5. MŠVVaŠ SR. 2011. *Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ*. [online]. c2011, [cit. 2013-12-11]. Dostupné z: <https://www.minedu.sk/rezortne-predpisy-vydane-v-roku-2011/>
6. ŠPÚ. 2009. *Štátny vzdelávací program – telesná a športová výchova, ISCED 2*. [online]. c2013, [cit. 2013-12-03]. Dostupné z: http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/telesna_vychova_isced2.pdf

Zoznam obrázkov a grafov

Obrázok 1 Hodnotenie – softvér.....	24
Obrázok 2 Hodnotenie – softvér (výborný).....	25
Obrázok 3 Hodnotenie – softvér (chválitebný)	26
Obrázok 4 Hodnotenie – softvér (dobrý).....	27
Obrázok 5 Hodnotenie – softvér (dostatočný).....	28
Obrázok 6 Hodnotenie – softvér (nedostatočný)	28
Obrázok 7 Hodnotenie – softvér / atletika.....	56
Obrázok 8 Hodnotenie – softvér / atletika – možnosti výberu disciplíny	57
Obrázok 9 Hodnotenie – softvér / gymnastika	57
Obrázok 10 Hodnotenie – softvér / športové hry.....	58
Obrázok 11 Hodnotenie – softvér / športové hry – možnosti výberu známky	58
Obrázok 12 Hodnotenie – softvér / teória + chýbajúce úbory	59
Obrázok 13 Hodnotenie – softvér / hodnotenie (vyhodnotiť)	59
Obrázok 14 Hodnotenie – softvér / hodnotenie 2 a 3 (smajlíky).....	60
Graf 1 Otázka č. 3.....	42
Graf 2 Otázka č. 4.....	43
Graf 3 Otázka č. 7.....	44
Graf 4 Otázka č. 9.....	45

Zoznam príloh

Príloha A – Dotazník: Hodnotenie Telesnej a športovej výchovy
na ZŠ R. Dilonga

Príloha B – Tabuľky hodnotenia – softvér

Príloha A: Dotazník – Hodnotenie Telesnej a športovej výchovy (ZŠ R. Dilonga)

1. Aký je tvoj vzťah k telesnej a športovej výchove?
 - a) Veľmi sa teším na hodiny, pretože rád cvičím
 - b) Nemám rád hodiny a nemôžem sa dočkať, kedy sa skončia
 - c) Je to pre mňa hodina ako každá iná s tým rozdielom, že nesedím v lavici
2. Venuješ sa aktívne nejakému športu?
 - a) Áno, som aktívny športovec
 - b) Mám rád šport, ale venujem sa mu iba rekreačne
 - c) Nevenujem sa žiadnemu športu
3. Ako sa Ti páči nový systém hodnotenia v telesnej a športovej výchove (TSV)?
 - a) Je to super, aj keď sa musím viac snažiť, no aspoň vidím, v čom musím pridať
 - b) Nepáči sa mi to, lebo je to prísne
 - c) Je mi to jedno, aký máme systém hodnotenia
 - d) Iné.....
..... (napíš)
4. V čom je hlavný rozdiel oproti starému hodnoteniu? (môžeš vybrať aj viac odpovedí)
 - a) Núti nás to na hodinách TSV poriadne a systematicky pracovať
 - b) Ak chceme mať dobrú známku, musíme sa vedieť aj správať aj si nosiť cvičebné úbory
 - c) Máme prehľad o tom, ako na tom výkonnostne sme
 - d) Aj slabší športovec má možnosť dostať dobrú známku
 - e) Musíme sa učiť aj teóriu
5. Aký máš názor na plusové body?
 - a) Plusky nám dávajú možnosť zlepšiť známku
 - b) Nezaujíma ma to – mám dobré výkony, plusky mi netreba
 - c) Nesúhlasím s nimi
6. Aký máš názor na mínusové body?
 - a) Môžu nám pokaziť hodnotenie, ale je to dobré, lebo bez disciplíny sa na telesnej výchove nedá nič robiť
 - b) Je to od vecí, lebo to môže dobrým športovcom pokaziť známku

7. Máš pocit, že sa úroveň hodín telesnej a športovej výchovy vďaka novému systému hodnotenia zvýšila?
 - a) Určite, lebo každý žiak sa viac snaží a musí na sebe pracovať
 - b) Je to stále také isté – nič výnimočné sa nezmenilo
 - c) Neviem to posúdiť
8. Ako sa Ti páči dizajn hodnotiaceho programu?
 - a) Je to veľmi pekné a zaujímavo navrhnuté
 - b) Vôbec sa mi to nepáči
 - c) Je to v pohode, ale dalo by sa na tom ešte popracovať
9. Motivoval Ťa nový systém hodnotenia natoľko, že si začal vo voľnom čase viac športovať?
 - a) Áno, pretože aj na hodinách cvičím s väčšou chuťou
 - b) Nie, môj životný štýl to neovplyvnilo
 - c) Občas vo voľnom čase športujem, ale neviem posúdiť, či je to vďaka TSV

Príloha B: Tabuľky hodnotenia

Atletika:

Disciplína	Výkon		
60m	9,5	1	😊
1000m	3,5	1	😊
Činkový beh 4x10m	10,6	1	😊
Hod Kriketkou	65	1	😊
Skok do diaľky	350	2	😊

Obrázok 7 Hodnotenie – softvér / atletika

Atletika:

Disciplína	Výkon		
60m			☹️
			☹️
60m			☹️
100m			☹️
1000m			☹️
Člnkový beh 4x10m			☹️
Hod Kriketkou			☹️
Hod Medicinbalom			☹️
Skok z miesta			☹️
Skok do diaľky			☹️

Obrázok 8 Hodnotenie – softvér / atletika – možnosti výberu disciplíny

Gymnastika:

Disciplína	Známka		
Kotúr vpred	1	😊	😊
Kotúr vzad	3	☹️	
Premet bokom	2	😊	
Stojka na lopatkách	1	😊	
Stojka na rukách	2	😊	

Obrázok 9 Hodnotenie – softvér / gymnastika

Športové hry:

Disciplína	Známka		
F - vedenie lopty	3	☹	☹
F - prihrávka	3	☹	
F - zakončenie	3	☹	
F - hra	1	😊	
B - hra	1	😊	

F - Futbal 60m, 100m, Činkový beh 4x10m - V sekundách (napr. 10,2, 10,2)
 B - Basketbal 1000m - V minútach (napr. 3:52 bude 3.52 alebo 3.52)
 V - Volejbal Hod kriketkou, Vrh guľou - V metroch (napr. 35,2 alebo 35.2)
 H - Hádzana Hod medicinbalom, Skok z miesta, Skok do diaľky, Skok do výšky - V centimetroch (napr. 255)
 VY - Vybíjaná Ľah - sed, Píp test - V počte opakovaní alebo odbehnutých úsekov (napr. 55)

Obrázok 10 Hodnotenie – softvér / športové hry

Športové hry:

Disciplína	Známka	
F - vedenie lopty		☹
F - prihrávka	1	☹
F - zakončenie	2	☹
F - hra	3	☹
F - hra	4	☹
B - hra	5	☹

Obrázok 11 Hodnotenie – softvér / športové hry – možnosti výberu známky

Teória:

Chýbajúce úbory:

Obrázok 12 Hodnotenie – softvér / teória + chýbajúce úbory

Uložiť

Vymazať

Koniec

Obrázok 13 Hodnotenie – softvér / hodnotenie (vyhodnotiť)

Obrázok 14 Hodnotenie – softvér / hodnotenie 2 a 3 (smajlíky)

ISBN 978-80-561-1141-3

9 788056 111413